

**UCHWAŁA NR XXXIX/298/2023
RADY GMINY SKARBIMIERZ**

z dnia 20 marca 2023 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Gminy Skarbimierz na lata 2023 - 2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz.40) oraz art. 176 pkt 1 i art. 179 ust 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022r. poz. 447 z póź zm) Rada Gminy Skarbimierz uchwala ,co następuje:

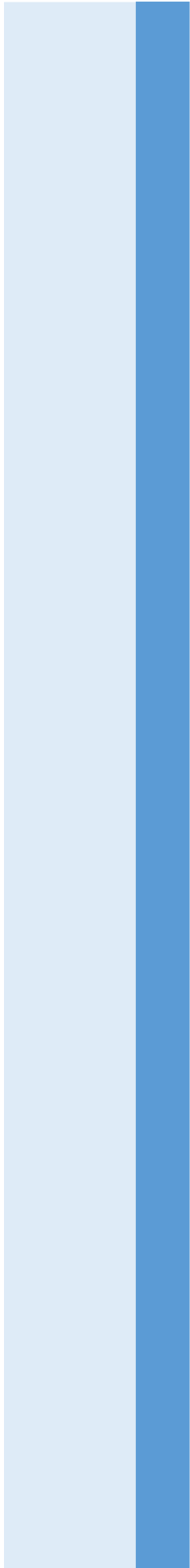
§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Gminy Skarbimierz na lata 2023-2025 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Skarbimierz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Marek Kołodziej

**Gminny Program Wspierania Rodziny
i Rozwoju Pieczy Zastępczej
dla Gminy Skarbimierz
na lata **2023 - 2025****

Spis treści

Wprowadzenie	3
Rozdział I Wspieranie rodziny jako zadanie Gminy	5
1.1. Rodzina - definicja, typologia, funkcje	5
1.2. Formy wspierania rodziny oraz zasoby systemu pieczy zastępczej	7
Rozdział II Diagnoza demograficzna i społeczna Gminy Skarbimierz	11
2.1. Sytuacja demograficzna	11
2.2. Sytuacja społeczna	13
Rozdział III Adresaci Programu	16
Rozdział IV Realizatorzy Programu	16
Rozdział V Cel główny i cele szczegółowe Programu	17
Rozdział IV Realizacja, monitoring i ewaluacja Programu	22

Wprowadzenie

Program wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej ma na celu rozwój sieci pomocy dziecku i rodzinie będących w różnych sytuacjach. Dotyczy zarówno rodzin działających prawidłowo, jak i rodzin zagrożonych dysfunkcyjnością oraz rodzin już dysfunkcyjnych. Jak mówi ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2022 poz. 447) określa zasady i formy pracy i pomocy rodzinom mającym trudności w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz sprawowaniu pieczy zastępczej. Wszystkie działania skierowane wobec rodzin charakteryzują się:

- ▶ wielowymiarowością,
- ▶ zintegrowanym podejściem,
- ▶ podmiotowością rodziny,
- ▶ szacunkiem dla prawa głosu rodziny w sprawach polityki rodzinnej,
- ▶ działaniami profilaktycznymi i zapewnieniem dostępu do powszechnych usług,
- ▶ uwzględnieniem organizacji pozarządowych we wspieraniu rodziny.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ▶ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483 z późn. zm.);
- ▶ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2022 poz. 447)
- ▶ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- ▶ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2022 poz. 66 ze zm.);
- ▶ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249.);
- ▶ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1119 ze zm.);
- ▶ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z późn.zm.);
- ▶ Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 559);
- ▶ Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1882)

- ▶ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1359, z późn.zm.).
- ▶ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2345),
- ▶ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 534),
- ▶ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1805)

Rozdział I

Wspieranie rodziny jako zadanie Gminy

1.1. Rodzina - definicja, typologia, funkcje

Zgodnie z brzmieniem art. 23 oraz art. 27 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego¹ rodzinę tworzą kobieta i mężczyzna poprzez zawarcie związku małżeńskiego. Zawarcie związku małżeńskiego w sposób przewidziany przez prawo rodzinne stanowi zdarzenie prawne, którego bezpośrednim skutkiem jest założenie rodziny.

Według zapisów ustawy o pomocy społecznej² za rodzinę uznaje się osoby spokrewnione i niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. W tym ujęciu rodziną jest także związek konkubencki.

W art. 3 pkt 16 ustawy o świadczeniach rodzinnych³ przez rodzinę rozumie się odpowiednio następujących członków rodziny: małżonków, rodziców dzieci, opiekuna faktycznego dziecka oraz pozostające na utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia, a także dziecko, które ukończyło 25. rok życia legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli w związku z tą niepełnosprawnością przysługuje świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy albo zasiłek dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów. Do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, a także pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko.

Najlepsze warunki do rozwoju młodego człowieka ma rodzina pełna. Jest to taka rodzina, w której mężczyzna i kobieta związani są węzłem małżeńskim (sakramentalnym i cywilnym), połączeni silną więzią emocjonalną, mieszkają razem i wspólnie wychowują swoje dzieci.⁴ Rodzina taka może mieć różnorodny obraz i może to być:

- 1) rodzina zdrowa, wydolna wychowawczo oraz w dobrej sytuacji materialnej;
- 2) rodzina zdrowa, lecz biedna, w złej sytuacji materialnej;
- 3) rodzina zdrowa, wydolna finansowo, lecz niewydolna wychowawczo;

¹ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1359);

² Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. 2022 poz. 66 ze zm.);

³ Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. 2022 poz. 615);

⁴ Olearczyk T.E., Rodzina i szkoła, Wychowawca, nr 3/2000, s. 16–17.

- 4) rodzina zdrowa, niewydolna wychowawczo, biedna;
- 5) rodzina zdrowa psychicznie i moralnie, lecz z nękającymi ją chorobami przewlekłymi, chorymi lub upośledzonymi dziećmi;
- 6) rodzina zagrożona patologią;
- 7) rodzina patologiczna.

Przeciwieństwem rodziny pełnej jest rodzina niepełna, czyli taka, w której rolę wychowawczą dla dzieci sprawuje tylko jedno z małżonków. Model takiej rodziny to: dziecko – matka, dziecko – ojciec. Rodzina ta może mieć następujące charakter:

- 1) niepełna pozytywna, zdrowa, wydolna wychowawczo, stabilna, zamożna;
- 2) niepełna pozytywna, wydolna wychowawczo, w złej sytuacji finansowej;
- 3) niepełna zagrożona, z różnymi trudnościami;
- 4) niepełna patologiczna.

Jednym z rodzajów rodzin niepełnych jest także rodzina zastępcza, która zajmuje się wychowaniem i rozwojem dzieci, których rodzice nie są w stanie wychować, bądź zmarli. Kolejnym typem jest rodzina samotnej matki. Najliczniejszą grupę stanowią tu wdowy samotnie wychowujące dzieci, kobiety rozwiedzione oraz panny z dziećmi. Czwartą kategorię stanowią rodziny zrekonstruowane, gdzie rodzic zawarł powtórny związek małżeński, a w którym wychowują się dzieci: z różnych związków, z poprzednich związków oraz z aktualnego, opuszczone przez ojca lub matkę z poprzedniego, ale nie z pierwszego związku małżeńskiego. Dla dzieci żyjących w takim typie rodziny ważne jest, aby rodzinę charakteryzował silny związek emocjonalny między dziećmi i rodzicami.

Specyficzną formą rodziny jest konkubinaty. W tej nieformalnej rodzinie proces wychowawczy będzie zależeć od tego, kim są ludzie go tworzący. Dla dziecka ważne jest to, aby niezależnie od typu rodziny, w jakiej jest wychowywane, zostały zaspokojone jego potrzeby.

Rodzina jako grupa społeczna pełni określone funkcje, a więc zadania, które realizuje i spełnia na rzecz swoich członków oraz wobec społeczeństwa. Funkcje rodziny są ściśle związane z jej strukturą. Rodzina pełni cztery podstawowe funkcje⁵:

1. Prokreacyjną – wynikającą z dążenia człowieka do zaspokojenia popędu płciowego i posiadania potomstwa.

⁵ Okoń. W.: Nowy słownik pedagogiczny, Warszawa 1996.

2. Wychowawczą – konsekwencja funkcji prokreacyjnej: udział rodziny w socjalizacji dziecka we wszystkich jej fazach: od wczesnej opieki do usamodzielnienia się, zapewnienia dzieciom odpowiedniego startu życiowego.
3. Gospodarczą – od niej zależy spełnienie poprzednich funkcji – prowadzenia gospodarstwa domowego zaspokajającego potrzeby materialne członków rodziny.
4. Sprawowanie pieczy – nad życiem członków, ich zachowaniem, kulturą, zdrowiem, trudnościami życiowymi.

1.2. Formy wspierania rodziny oraz zasoby systemu pieczy zastępczej

Asystent rodziny to osoba, która prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Jeden asystent otacza opieką w tym samym czasie nie więcej niż 15 rodzin, a jego praca nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której ta praca jest prowadzona.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary:

- ▶ bezpośrednią pracę z rodzicami,
- ▶ bezpośrednią pracę z dziećmi,
- ▶ działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny,
- ▶ organizację własnego warsztatu pracy⁶.

Zadania asystenta rodziny określa art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:⁷

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
2. opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
3. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
4. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;

⁶ Za: J. A. Malinowski, Role, funkcje i zdani asystenta rodzinnego, w: A. Żukiewicz (red.) Asystent rodzinny.

Nowy zawód i nowa usługa w systemie wspierania rodzin. Od opieki do wsparcia, Wyd. Impuls, Kraków 2011, s. 7.

⁷ art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821)

5. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
6. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
7. wspieranie aktywności społecznej rodzin;
8. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
9. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
10. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
11. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
12. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
13. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
14. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
15. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
16. monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
17. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
18. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
19. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Rodzina zastępcza jest to rodzinna forma pieczy zastępczej zapewniająca dziecku opiekę oraz wychowanie w warunkach, które są maksymalnie zbliżone do warunków rodzinnych.

Może być ona:

- ▶ **spokrewniona** jest tworzona przez małżonków lub osoby, które są wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (pradziadkowie, dziadkowie, siostra, brat);
- ▶ **niezawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (krewni i powinowaci, niespokrewnieni);

- ▶ **zawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępniymi lub rodzeństwem dziecka. Otrzymuje wynagrodzenie za sprawowaną opiekę. W rodzinie może przebywać do 3 dzieci;
- ▶ **zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej o charakterze interwencyjnym. Jednocześnie może w rodzinie przebywać maksymalnie 6 dzieci. Czas przebywania wynosi 4 miesiące, jednakże w szczególnych przypadkach czas może zostać wydłużony do 8 miesięcy;
- ▶ **zawodowa specjalistyczna** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej, w której umieszczone są dzieci na podstawie ustawy o postępowaniu nieletnich, którzy wymagają szczególnej opieki ze względu na niepełnosprawność lub sytuację życiową (np. małoletnie matki z dziećmi).

Rodzinny dom dziecka jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej, w której może przebywać jednocześnie nie więcej niż 8 dzieci. Jest tworzony przez małżonków bądź osoby, które nie pozostają w związku małżeńskim. Celem rodzinnego domu dziecka jest sprawowanie pieczy zastępczej.

Rodzina wspierająca jest rodziną, która pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, a także przy prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu oraz wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Rodzina wspierająca współpracuje z asystentem rodziny.

Rodzina pomocowa jest rodziną przejmująca opiekę nad dzieckiem, które jest umieszczone w pieczy zastępczej w przypadku: czasowego niesprawowania opieki nad nim przez rodzinę zastępczą bądź prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej – jednostka organizacyjna lub wyznaczony podmiot realizujący szereg działań i zadań z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej.

Pieczka zastępcza jest to czasowa (czasem długoterminowa) opieka oferowana dzieciom i młodzieży pozbawionym właściwej opieki rodzicielskiej. Objęcie dzieci pieczą zastępczą następuje na podstawie postanowienia sądu opiekuńczego. Sytuacje, które wymagają natychmiastowego działania w celu zabezpieczenia dziecka, decyzję o umieszczeniu dziecka mogą podjąć inne uprawnione służby bądź sami rodzice, jednakże zawsze ostateczną decyzję podejmuje sąd. Termin „pieczka zastępcza” oznacza, iż nawet będąc pozbawionym opieki rodzicielskiej, dziecko nadal powinno mieć dom, który może być domem zastępczym, instytucjonalnym bądź rodzinnym i ma na celu zapewnienie dziecku stabilizacji,

bezpieczeństwa i wsparcia. W Polsce standardy pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i wydane na jej podstawie akty wykonawcze. Jak pisze A. Kwak, M. Rymsza „nowe podejście do opieki zastępczej nad dzieckiem zakłada prymat rodziny nad opieką zastępczą, prawo dziecko do wychowywania się w rodzinie naturalnej i obowiązek udzielania przez pomoc społeczną wsparcia dla rodziny w wypełnianiu zadań w stosunku do dziecka. Przyjmuje się zasadę tymczasowości opieki zastępczej, przy czym „tymczasowość” odnosi się do charakteru pobytu dziecka poza rodziną – do momentu powrotu do rodziny naturalnej. Chodzi tym samym o reintegrację dziecka z rodziną, o zapobieżenie jego częstemu przechodzeniu z jednej placówki do drugiej. (...) Jednym z bardzo ważnych szczegółowych rozwiązań jest wymóg współpracy realizatorów różnych form opieki zastępczej z rodziną biologiczną wychowanka”⁸. **Placówka opiekuńczo-wychowawcza** jest instytucjonalną formą pieczy zastępczej zapewniająca całodobową opiekę oraz wychowanie dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodzicielskiej. Wyróżnia się placówki: socjalizacyjne, interwencyjne, specjalistyczno-terapeutyczne.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego jest to instytucjonalna forma pieczy zastępczej, która zapewnia całodobową opiekę i wychowanie. Może w niej przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej.

Placówka wsparcia dziennego jest to placówka, której ma na celu wzmocnienie funkcji opiekuńczych rodziny. Może być prowadzona w formie:

- ▶ **opiekuńczej** – zapewnia ona dziecku opiekę i wychowanie; pomoc w nauce; zorganizowanie czasu wolnego; zabawę, czy także zajęcia sportowe;
- ▶ **specjalistycznej** – organizuje dziecku zajęcia kompensacyjne, socjoterapeutyczne, korekcyjne, terapeutyczne, logopedyczne;
- ▶ **pracy podwórkowej** – realizując działania animacyjne oraz socjoterapeutyczne⁹.

⁸ Anna Kwak, Marek Rymsza, System opieki zastępczej w Polsce – ocena funkcjonowania na przykładzie procesu usamodzielniania wychowanków, Analizy i opinie, Nr 68 (12/2006) Instytut Spraw Publicznych, s. 3.

⁹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Rozdział II

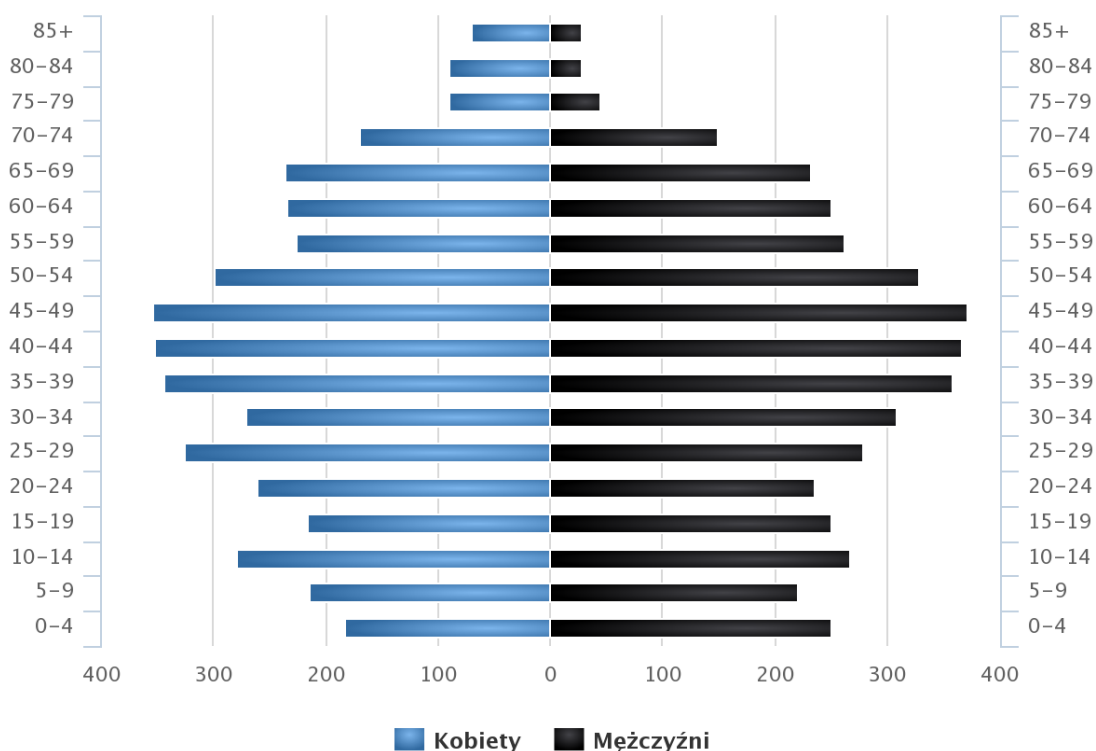
Diagnoza demograficzna i społeczna Gminy Skarbimierz

2.1. Sytuacja demograficzna

Gmina Skarbimierz to gmina wiejska. Należy do województwa opolskiego, powiatu brzeskiego. Gmina Skarbimierz ma 8 438 mieszkańców, z czego 49,9% stanowią kobiety, a 50,1% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 20,1%. Średni wiek mieszkańców wynosi 38,9 lat i jest znacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa opolskiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Piramida wieku mieszkańców gminy Skarbimierz, 2021

(Źródło: GUS)

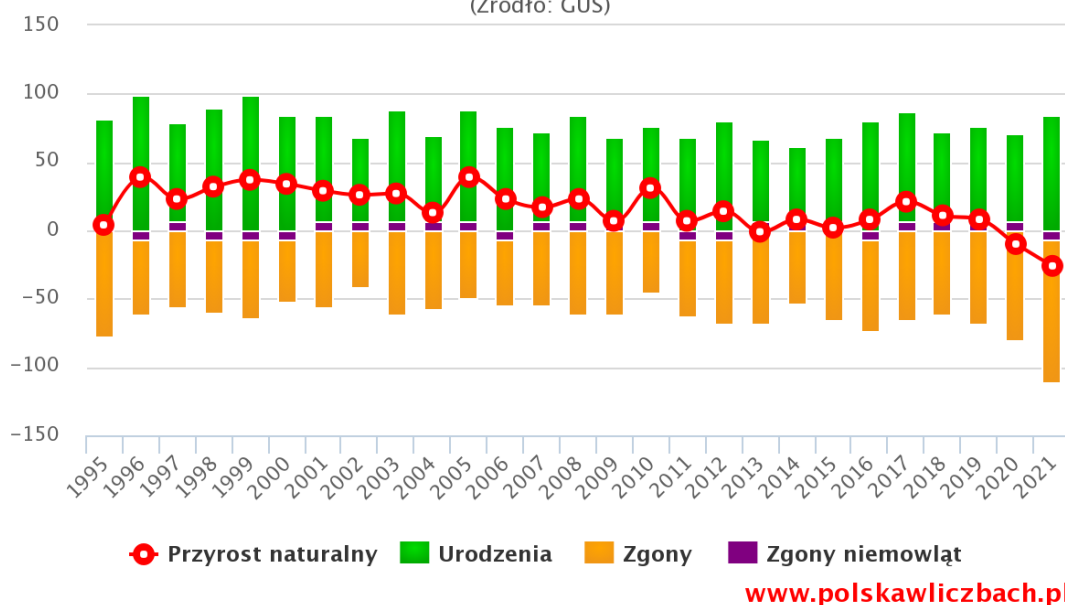

www.polskawliczbach.pl

Gmina Skarbimierz ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -26. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -3,08 na 1000 mieszkańców gminy Skarbimierz. W 2021 roku urodziło się 84 dzieci, w tym 41,7% dziewczynek i 58,3% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 318 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,51 i jest mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Przyrost naturalny w latach 1995–2021 w gminie Skarbimierz

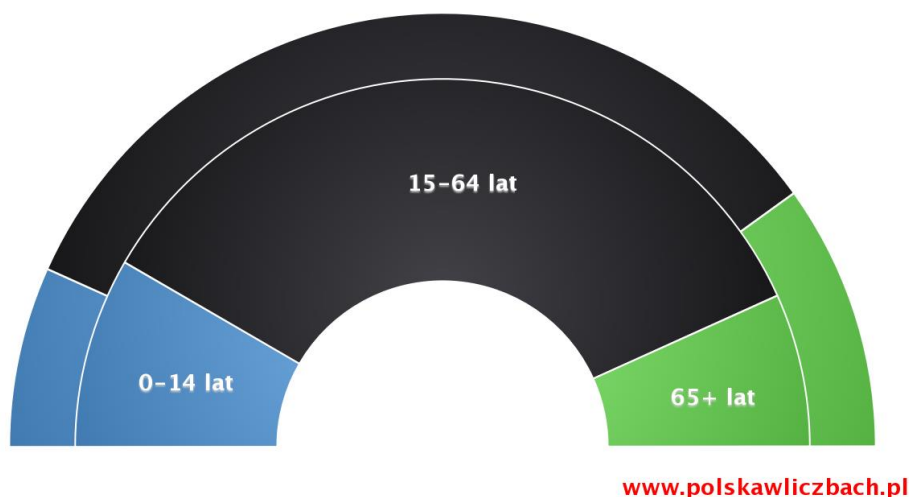
(Źródło: GUS)

63,4% mieszkańców gminy Skarbimierz jest w wieku produkcyjnym, 20,3% w wieku przedprodukcyjnym, a 16,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym¹⁰.

Biologiczne grupy wieku – Gmina Skarbimierz, 2021

(Źródło: GUS)

¹⁰ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Skarbimierz

2.2. Sytuacja społeczna

Na podstawie danych uzyskanych od gminy Skarbimierz dokonano analizy rodzin objętych pomocą społeczną w latach: 2020, 2021 oraz 2022, co przedstawiają poniższe tabele.

W 2020 roku 134 rodzinom przyznano świadczenie, w 2021 roku 110 a w 2022 – 111 rodzinom.

Tabela 1. Typy rodzin objętych pomocą społeczną, Sprawozdanie MRPiPS

	2020	2021	2022
Rodziny, którym przyznano świadczenie	134	110	111
Rodziny, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy			
<i>Razem</i>	<i>102</i>	<i>89</i>	<i>87</i>
Rodziny z dziećmi ogółem	31	22	22
O liczbie dzieci:			
1	13	10	6
2	10	6	9
3	5	4	4
4	2	1	2
5	1	1	0
6	0	0	1
7 i więcej	0	0	0
Rodziny niepełne ogółem	14	9	6
O liczbie dzieci:			
1	9	7	3
2	3	1	2
3	1	1	0
4 i więcej	1	0	1

W gminie Skarbimierz najczęściej powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodki pomocy społecznej w latach 2020-2022 były kolejno: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie.

Tabela 2. Powody przyznania pomocy, Sprawozdanie MRPiPS

	2020	2021	2022
Ubóstwo	64	65	65
Długotrwała lub ciężka choroba	67	65	61
Niepełnosprawność	47	48	42
Bezrobocie	39	38	35
Potrzeba ochrony macierzyństwa	6	6	7
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	13	7	8
Alkoholizm	13	8	12

Tabela 3. Korzystający z pomocy i wsparcia, Sprawozdanie MRPiPS

	2020	2021	2022
Kontrakt socjalny (liczba zawartych)	2	3	6
Liczba rodzin objęta pomocą asystenta rodziny	13	15	13
Poradnictwo specjalistyczne	-	-	-
Praca socjalna	47	64	55
Interwencja kryzysowa	2	1	2

Liczba porad w latach 2020-2022 udzielonych przez specjalistów Punktu Interwencji Kryzysowej

ROK	Liczba porad socjalnych	Liczba porad prawnych	Liczba porad psychologicznych	Razem
2020	0	19	265	284
2021	0	25	255	280
2022	0	20	227	247

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin, które korzystały z pomocy asystenta rodziny na przestrzeni trzech analizowanych lat.

Tabela 4. Rodziny korzystające z usług asystenta rodziny, Sprawozdanie MRPiPS

	2020	2021	2022
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta	13	15	13
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do pracy z asystentem rodziny	1	3	5
Liczba rodzin wskazanych przez pracownika socjalnego do pracy z asystentem rodziny	12	12	8
Liczba rodzin z którymi asystent zakończył pracę:	3	5	4
osiągnięcie celów	0	2	3
Zaprzestanie pracy przez rodzinę brak efektów inne np. przeprowadzka	0	1	0
	0	0	0
	3	2	1

Rozdział III

Adresaci Programu

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Gminy Skarbimierz na lata 2023-2025 adresowany jest do wszystkich rodzin i dzieci zamieszkałych na terenie gminy, a w szczególności do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Rozdział IV

Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarbimierzu przy współpracy z następującymi instytucjami:

1. Urząd Gminy Skarbimierz.
2. Szkoły z terenu Gminy Skarbimierz.
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skarbimierzu.
4. Gminna Biblioteka Publiczna w Skarbimierzu.
5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Skarbimierz.
6. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w Gminie Skarbimierz.

Rozdział V

Cel główny i cele szczegółowe Programu

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Gminy Skarbimierz wyznacza zadania do realizacji, które przyczynią się do zmniejszenia skali problemów społecznych w Gminie Skarbimierz w obszarze wspierania rodziny.

Celem głównym wyznaczonym w Programie Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2023 – 2025 dla Gminy Skarbimierz jest:

Rozwój kompleksowego wsparcia na rzecz rodzin zagrożonych i/lub mających trudności, w szczególności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Osiągnięciu celu głównego mają służyć przedstawione poniżej cele szczegółowe. Będzie to możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

Lp.	Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki
1.	Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej	<ul style="list-style-type: none">▶ zapewnienie pomocy specjalistycznej dla rodzin mających trudności we właściwym sprawowaniu opieki nad dziećmi, a w tym: pomoc pedagogiczna, psychologiczna, terapeutyczna oraz prawna,▶ umożliwienie pomocy asystenta rodziny,▶ zapewnienie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie,▶ zapewnienie pomocy rodzinom/osobom borykającym się z problemem alkoholowym,▶ motywowanie członków rodziny do podejmowania	<ul style="list-style-type: none">▶ liczba rodzin przeżywających trudności objętych wsparciem▶ liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem▶ liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny▶ liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny,▶ liczba udzielonych porad: pedagogicznej, psychologicznej,

		<p>działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji, np. podjęcie terapii leczenia uzależnień -</p> <p>współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktem Konsultacyjnym, podjęcie terapii dla ofiar oraz sprawców przemocy domowej -</p> <p>współpraca z policją i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy,</p>	<p>terapeutycznej, prawnej,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ liczba osób korzystająca z porad: pedagogicznej, psychologicznej, terapeutycznej, prawnej, ▶ liczba osób/rodzin borykająca się z problemem alkoholowym, ▶ liczba osób/rodzin borykająca się z problemem przemocy, ▶ liczba podjętych działań w celu ograniczania dysfunkcji rodziny.
2.	<p>Monitorowanie oraz diagnozowanie rodzin na terenie gminy Skarbimierz</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinach przeżywających trudności lub zagrożonych kryzysem, ▶ monitorowanie sytuacji rodzin po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny, ▶ prowadzenie pracy socjalnej z rodziną, ▶ przeprowadzenie wywiadu środowiskowego w rodzinie mierzącej się z trudnościami, ▶ opracowanie diagnozy sytuacji rodzin żyjących w Gminie Skarbimierz, 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ liczba rodzin, w których sytuacja dzieci jest monitorowana ▶ liczba dzieci, których sytuacja jest monitorowana, ▶ raport z diagnozy sytuacji rodzin żyjących w Gminie Skarbimierz

3.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalno-bytowych rodzin	<ul style="list-style-type: none"> ▶ objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnym na terenie placówek oświatowych, ▶ współpraca z instytucjami w celu organizacji dożywiania dzieci i młodzieży, ▶ organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, ▶ wspieranie rodzicielstwa poprzez m.in. realizowanie rządowego programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny” oraz Programu „Rodzina 500+”, 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ liczba dzieci i młodzieży objęta dożywianiem, ▶ liczba podmiotów współpracujących, ▶ liczba zorganizowanego wypoczynku dla dzieci i młodzieży, ▶ liczba dzieci i młodzieży biorąca udział w wypoczynku,
4.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjno-edukacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> ▶ prowadzenie w szkołach warsztatów, programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy, uzależnień, ▶ realizowanie różnych działań edukacyjnych kierowanych do rodziców, m.in. w zakresie uzupełnienia ich kompetencji rodzicielskich, ▶ realizowanie działań i projektów sprzyjających umacnianiu rodziny (np. poprzez festyny, biesiady, 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ liczba przeprowadzonych warsztatów/programów profilaktycznych, ▶ liczba dzieci i młodzieży biorąca udział w warsztatach/programach profilaktycznych, ▶ liczba przeprowadzonych szkoleń dla rodziców, ▶ liczba rodziców biorąca udział w szkoleniach,

		<p>spotkania z ciekawymi ludźmi),</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ rozpowszechnienie informacji na temat instytucji pomocowych np. w zakresie przeciwdziałania przemocy, uzależnieniom, ▶ uczestniczenie w ogólnopolskich kampaniach mających na celu wzmocnić rolę rodziny, 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ liczba zrealizowanych działań i projektów sprzyjających umacnianiu rodziny, ▶ liczba rozpowszechnionych ulotek, materiałów edukacyjnych, ▶ liczba przeprowadzonych kampanii społecznych,
5.	<p>Podnoszenie kompetencji pracowników służb, instytucji oraz organizacji zajmujących się problematyką wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ systematyczne prowadzenie szkoleń dla wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin w celu doskonalenia i podnoszenia ich umiejętności, ▶ zapewnienie dostępu pracownikom zawodowym zaangażowanym w pomoc rodzinie dostępu do specjalistycznej literatury, materiałów edukacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ liczba przeprowadzonych szkoleń, ▶ liczba osób uczestnicząca w szkoleniach.
6.	<p>Współpraca pomiędzy lokalnymi instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz wsparcia rodzin i dzieci</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ zapewnienie pieczy zastępczej dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców biologicznych, ▶ współpraca z Sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ liczba podmiotów współpracujących przy realizacji niniejszego Programu, ▶ liczba działań zorganizowanych przy współpracy podmiotów

		<p>oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie dysfunkcyjnej lub umieszczonego w pieczy zastępczej,</p> <ul style="list-style-type: none">▶ współpraca ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym.	<p>realizujących niniejszy Program.</p>
--	--	---	---

Rozdział IV

Realizacja, monitoring i ewaluacja Programu

Realizowane działania będą prowadzone we współpracy ze wszystkimi podmiotami realizującymi działania na rzecz rodzin z terenu Gminy Skarbimierz zgodnie z bieżącymi potrzebami.

Źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji Programu będą: budżet samorządowy (gminny, miejski, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Monitoring Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności.

Zakładane efekty programu to:

- ▶ poprawienie funkcjonowania rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej,
- ▶ stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka,
- ▶ zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej poprzez efektywną współpracę rodzin z asystentem rodziny,
- ▶ podniesienie wiedzy społeczności lokalnej na temat miejsc wsparcia dla rodzin mierzących się z trudnościami, a także wiedzy z zakresu przeciwdziałania przemocy, uzależnień,
- ▶ rozwijanie współpracy podmiotów realizujących zadania niniejszego Programu.